

Verduurzamen eigen huis door isoleren

Informatieavond 15 November 2023

Buurtteam Isolatie

Agenda Woningisolatie

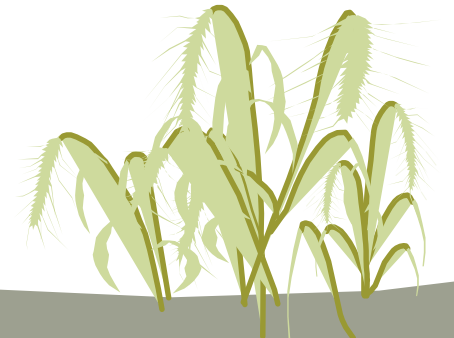
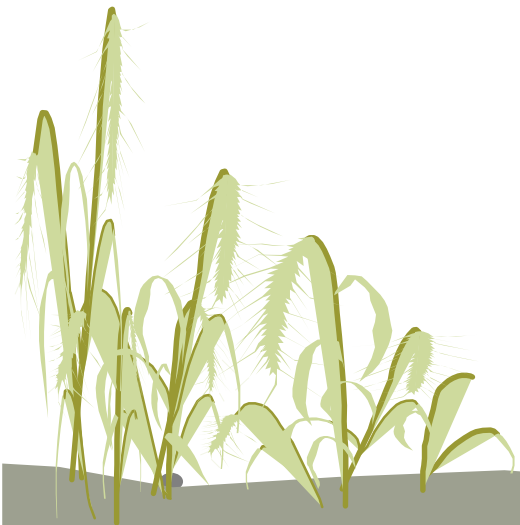
1. Aanleiding
2. Verduurzaming eigen huis
3. Meten = weten
4. Stappenplan
5. Kleine maatregelen
6. Isolatie: Dak - Muur- Vloer - Glas
7. Subsidie & Financiering
8. Thema-tafels

Simone, Toon, Wouter, Frank, Ron,
Victor, Gemma & Annemarie

Aanleiding

- Plan van gemeente voor aardgasvrij Oud Voorburg: over 25 jaar!
- Zo lang willen wij niet wachten
- Wijkvereniging Oud Voorburg richt Energie Transitie Commissie op
- Uitgangspunt: voor burens door burens
- Enquête over verduurzaming eigen woning en vorming buurtteams

Buurt in actie

Informatieavonden buurtteams

- Najaar 2022: deelwijken 5 & 6
- Najaar 2023: deelwijken 1 & 3
 - woensdag **15 november**
Woningisolatie
 - donderdag **7 december**
Warmtepomp /
Zonnepanelen
- NB: geen VvE-kwesties

Energielabels in onze buurt

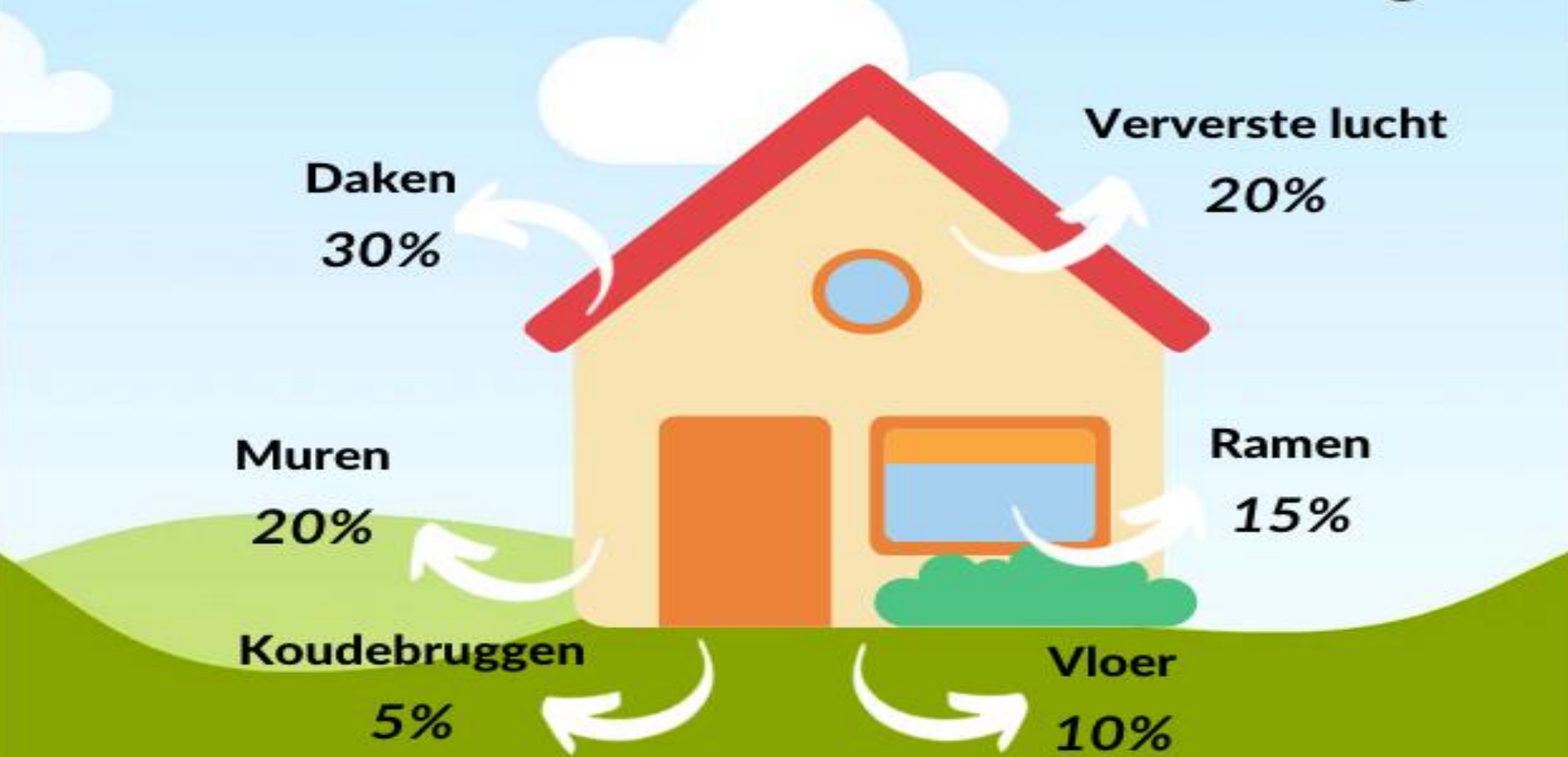
Waarom isoleren?

- Besparing op stookkosten => lagere energierekening
- Minder tocht & betere verdeling warmte => hoger wooncomfort
- Hoger energielabel => waardevermeerdering van het huis
- Beter voor milieu => minder uitstoot CO₂
- Nederland gaat van het gas af!

Woningisolatie verdient zichzelf terug!

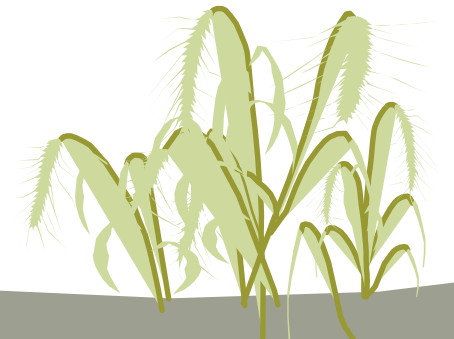
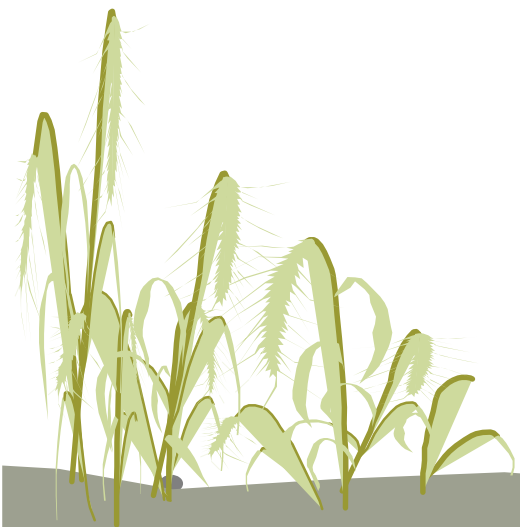

Warmteverlies in doorsnee woning

Meten = weten

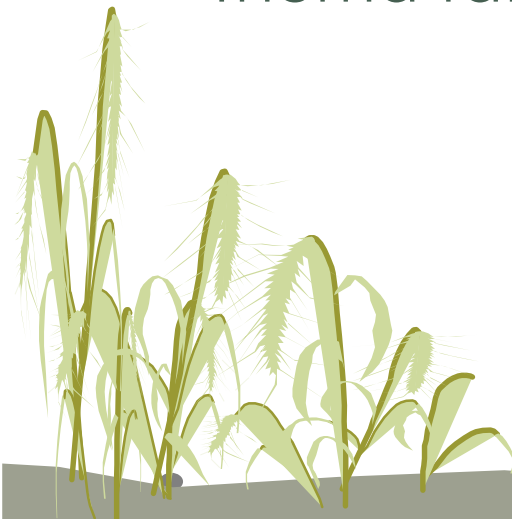
- Analyse energierekening
- Meet je verbruik
- Bespaartips (*zie hand-out*)
- Energiecoach (*op afspraak*)
- Warmtewandeling door de buurt (*op afspraak*)

Energiecoach

- Energy Common
- Persoonlijk gesprek
- Op afspraak

- Thema tafel - Jantien Tideman

Warmtescan

- Quick scan van gevel eigen huis
- Infrarood beeld met warmtecamera
 - Waar lekt warmte weg?
 - Op koude bewolkte dag
 - Warmtewandeling met buren
- Thematafel Warmtescan

Start met Stappenplan

1. Kleine maatregelen
2. Isoleren
3. Ventileren
4. Eigen energie opwekken
5. Duurzaam verwarmen
6. Van het gas af

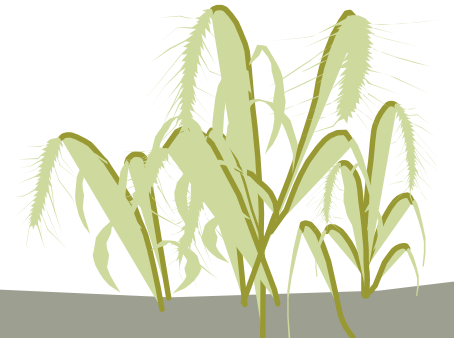
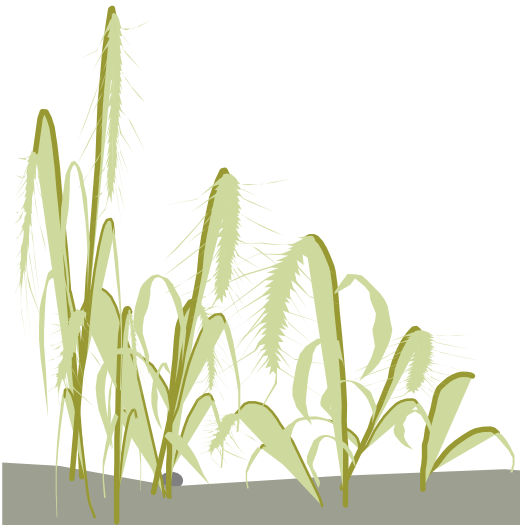

Verduurzamen: wat levert het op?

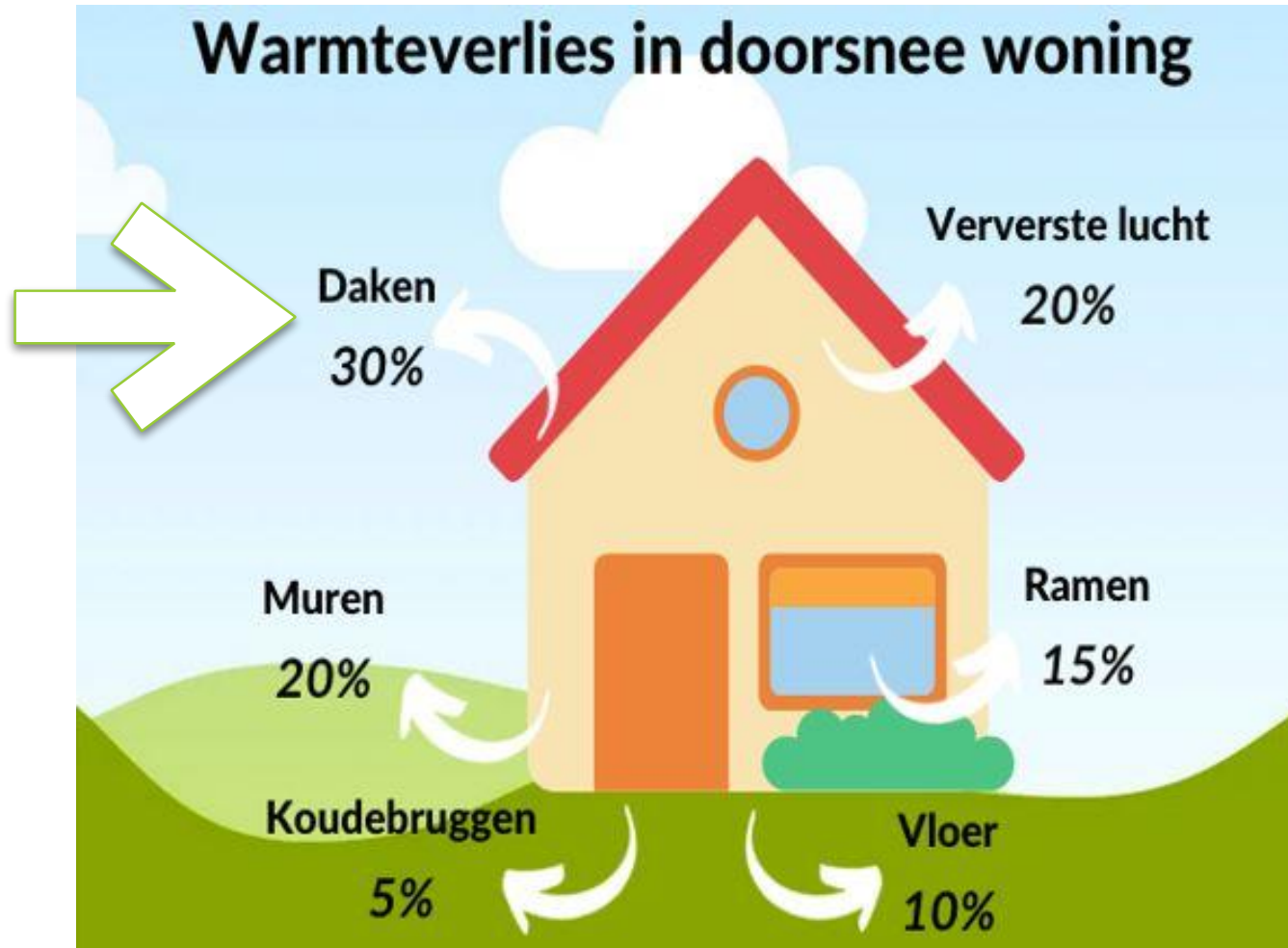

Woningisolatie

1. Dak
2. Muur
3. Vloer
4. Glas

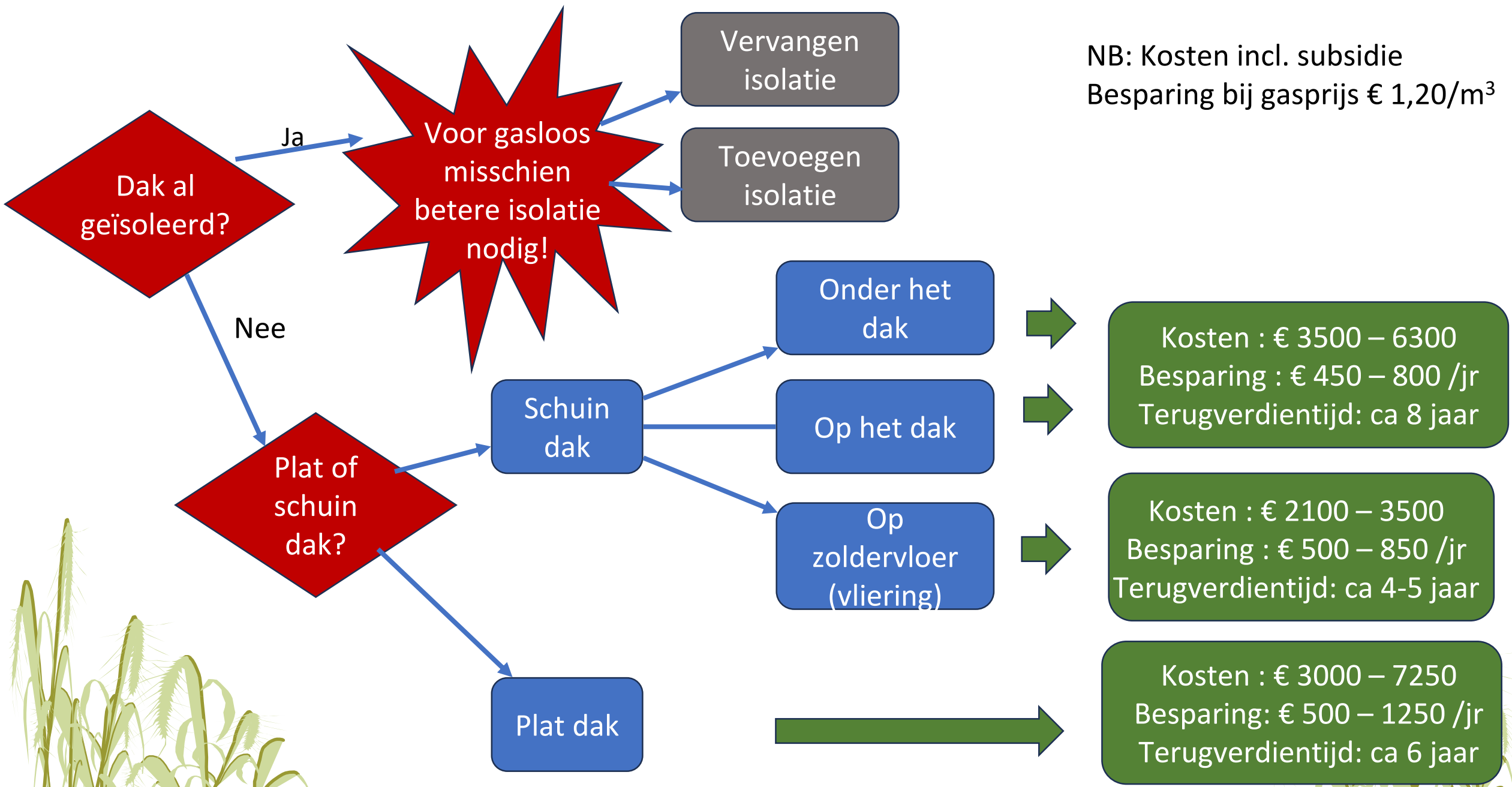
1. Dakisolatie

Dakisolatie: waarom?

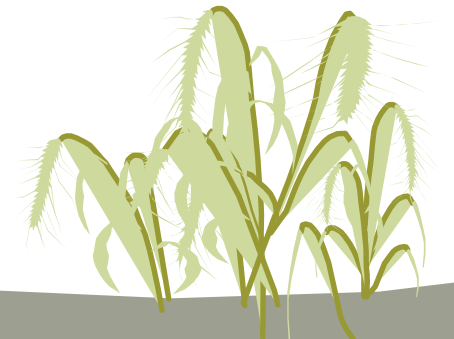
- 30% van de warmte in huis lekt weg via het dak
- Voordelen dakisolatie:
 - Besparing
 - Comfort
 - Beter energielabel / hogere waarde huis
- Terugverdientijd 4 tot 9 jaar (met subsidie & gasprijs € 1,20)

Dakisolatie Tips

- Zelf doen kan vaak wel en scheelt veel geld
- Maar subsidie alleen met vakbedrijf
- 'Op dak isoleren' niet zelf doen, maar laten doen met vernieuwing dakbedekking/-pannen.
- Vergeet de **dakkapel** niet! (= plat dak)
- **Schoorsteen**: standaard klep dicht
- Zolder / Vliering: **vloerisolatie**

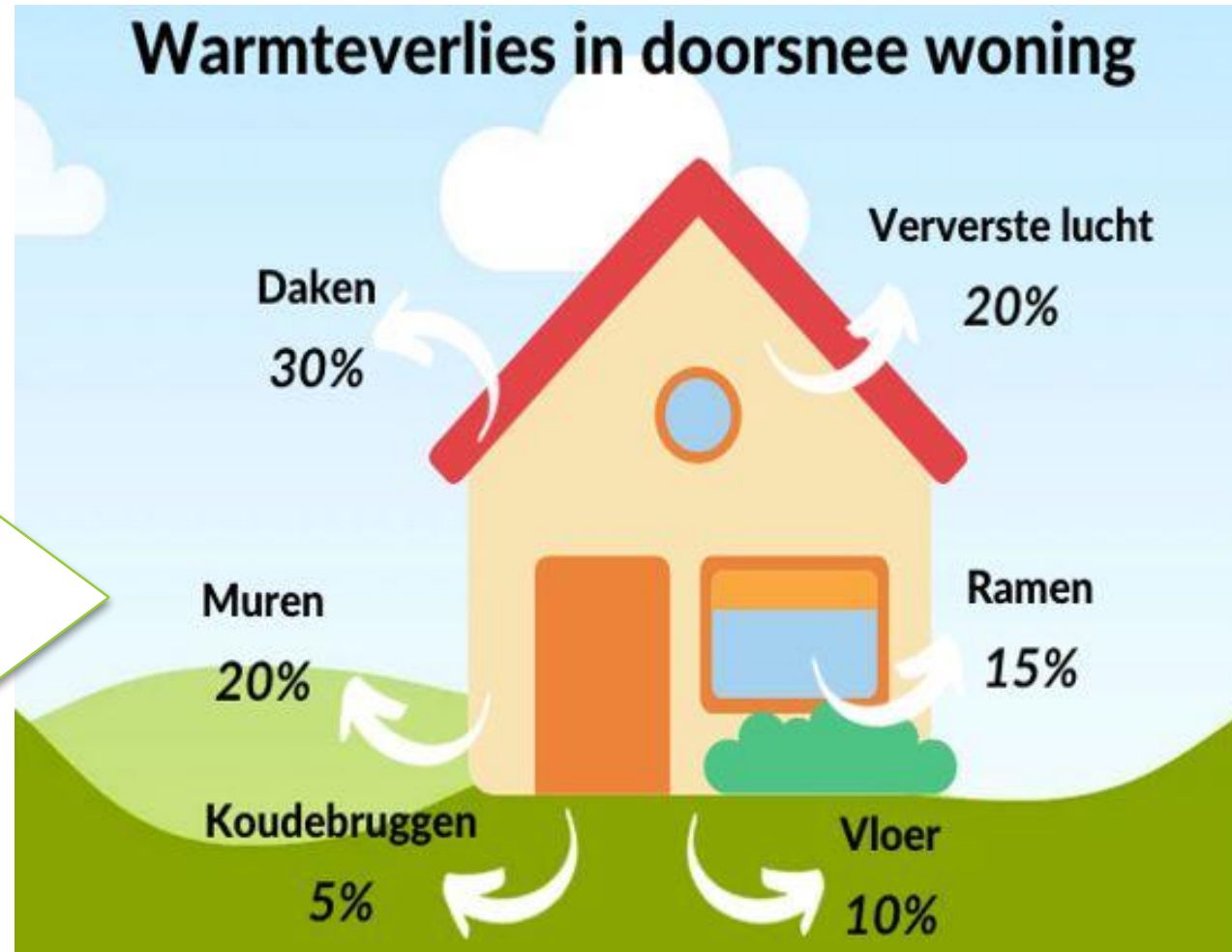

Dakisolatie Tips

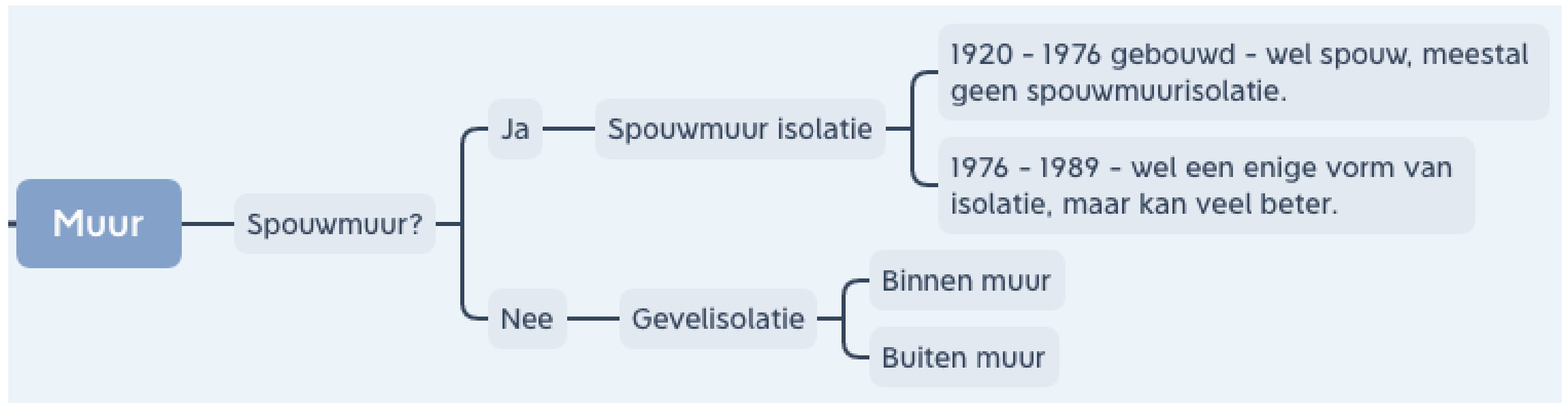
- Let op **subsidievoorwaarden**, zoals
 - Minimale isolatiewaarde (R_c)
 - Meldcode materiaal in offerte of factuur
- Check vooraf op aanwezigheid **dampremmende laag**
- Thema Tafel Leverancier: **BKW Isolatie & Randstad Isolatie**

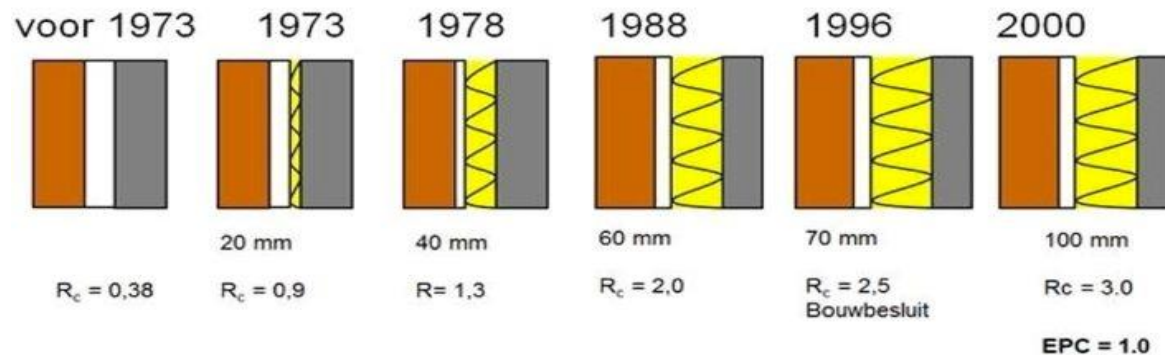
2. Muurisolatie

Spouwmuur- of Gevel isolatie?

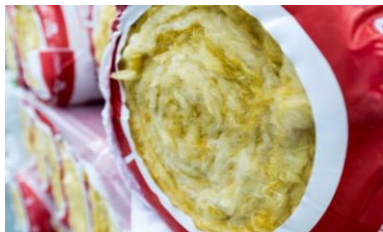

Isoleren in Nederland vanaf de oliecrisis (1973).

R_c in m².K / W

Spouwmuurisolatie: materialen

Glaswol (MW)

Rotswol (MW)

UF schuim

EPS Parels

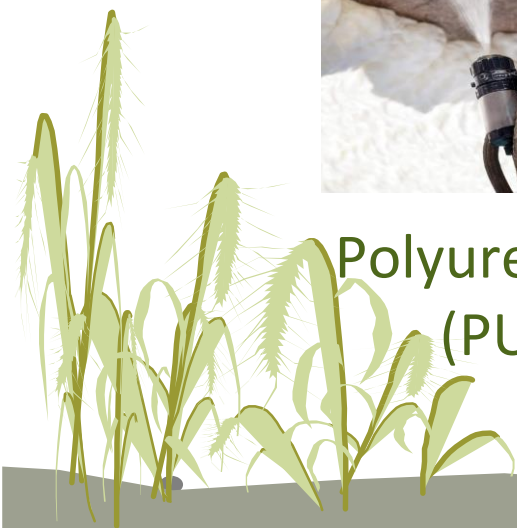
Polyurethaan
(PUR)

Resolschuim
(PF)

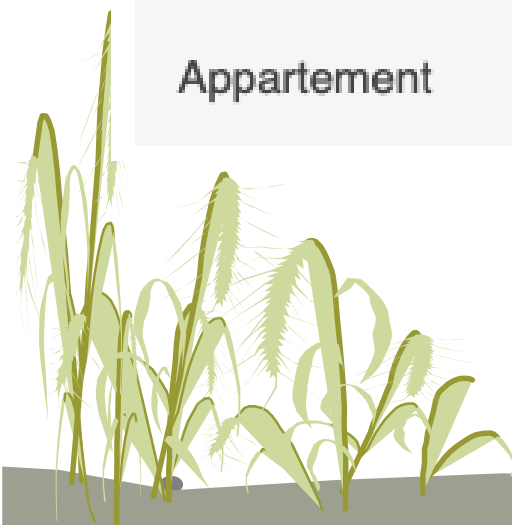
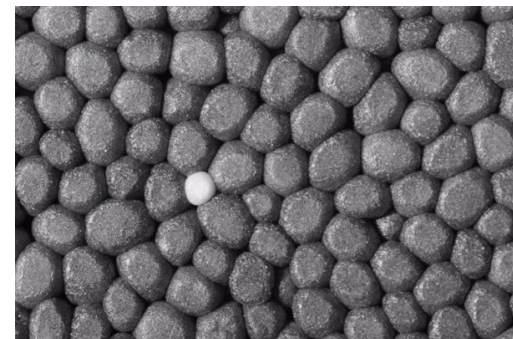

Inblaaswol
(Rockwool)

Spouwmuur isolatie: Opbrengsten

Type woning	Type isolatie	Totale investering	Totale besparing
Gemiddelde Nederlandse woning	Spouwmuurisolatie	€2000,-	€570,- euro p.j.
2-onder-1 kap woning	Spouwmuurisolatie	€2000,-	€550,- euro p.j.
Rijtjeswoning	Spouwmuurisolatie	€750,-	€200,- euro p.j.
Appartement	Spouwmuurisolatie	€700,-	€190,- euro p.j.

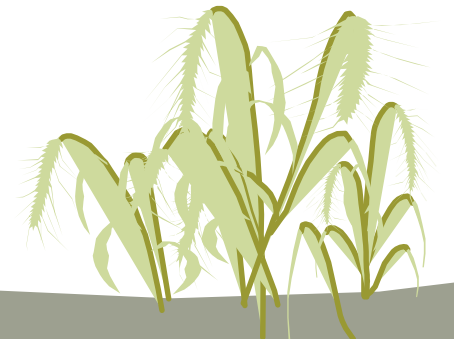

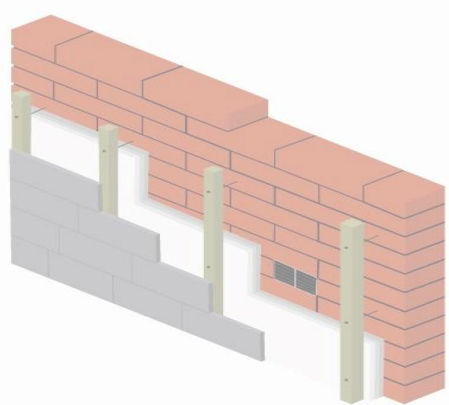

Gevel isolatie: Waarom en Hoe?

WAAROM?

- **Geen spouw** - woning vóór 1920
- **Spouw niet geschikt voor isolatie** - < 4 cm of teveel rommel
- **Groot onderhoud** - vb. stenen poreus, voegwerk niet goed meer
- **Huis energieneutraal** - vereist zeer goede gevelisolatie, niet mbv spouwmuurisolatie
 - Ter vergelijking:
 - Gevelisolatie - 13 cm isolatiemateriaal ($R_d=3,5$) $>$ totale isolatiewaarde van $R_c=4$.
 - Spouwmuurisolatie - 4 - 7 cm isolatiemateriaal $>$ $R_c=1,4$ tot 2

Gevel isolatie: materialen

Glaswol (MW)

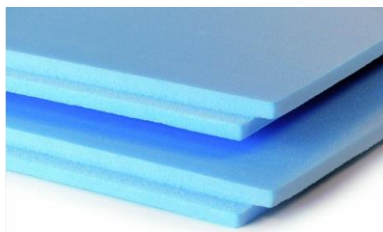
Rotswol (MW)

Cellenglas (CG)

Piepschuim (EPS)

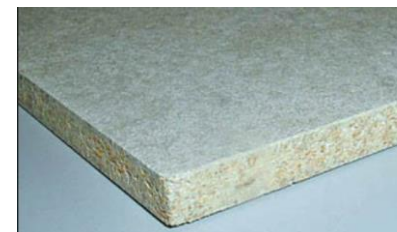
Polystyreen (XPS)

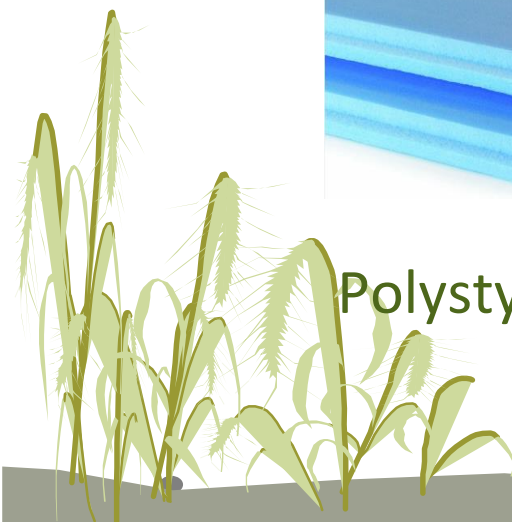
Polyurethaan (PUR)

Houtvezel

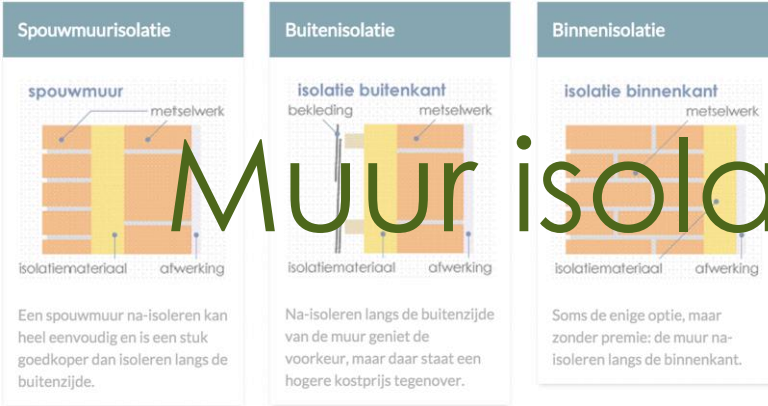
Cementgebonden
houtvezel

Isolatie binnen- of buitengevel

Binnengevel		Buitengevel	
Voordelen	Nadelen	Voordelen	Nadelen
Minder warmteverlies	Minder woonoppervlakte	Isoleert beter	Relatief duur
Meer wooncomfort	Verplaatsen radiatoren, stopcontacten e.d.	Goede stap naar gasvrij huis	Kan lastig zijn bij kozijnen en dakoversteken
Geluidsisolatie	Dampremmende folie niet doorboren	Nieuw gevel-aanzicht	Vaak vergunning nodig
Geen vergunning nodig	Koudebruggen bij plafond, vloer en balkons blijven bestaan		

Muur isolatie: Kosten en opbrengsten

Type muurisolatie	Kosten (ex. BTW)	Gem. terugverdientijd
Spouwmuur	25 - 35 EUR/m ²	4 jaar
Binnengevel	90 - 250 EUR/m ²	15 jaar
Buitengevel	100 - 250 EUR/m ²	13-15 jaar

Spouwmuur

Via gaten in de buitenmuur wordt de spouw gevuld met isolatiemateriaal. Na het isoleren van de spouwmuur voegt de isolatiespecialist de gaten in de buitenmuur weer dicht en is de muur geïsoleerd.

Voordelen

- + Hoog financieel rendement
- + Lager gasverbruik
- + Eenvoudige klus zonder overlast in huis

Nadelen

- Isolatiewaarde beperkt door breedte spouwmuur

Binnengevel

Bij binnengevelisolatie worden aan de binnenkant van uw woning voorzetwanden geplaatst. Tussen de voorzetwand en de muur wordt isolatiemateriaal aangebracht. Tussen het isolatiemateriaal en de voorzetwand komt een dampremmende folie, zodat vocht niet de constructie in kan.

Voordelen

- + Minder warmteverlies door de gevel
- + Meer wooncomfort
- + Geen vergunning nodig
- + Geluidisolatie

Nadelen

- Verlies gebruiksoppervlakte
- Verplaatsen van radiatoren, stopcontacten, etc.
- Niet meer boren in de muur door de dampremmende folie

Buitengevel

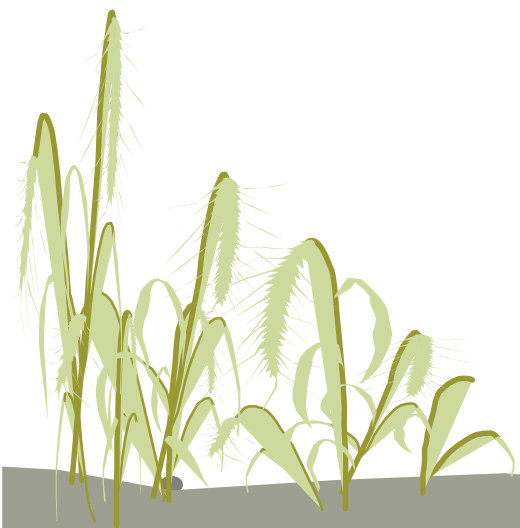
Bij buitengevelisolatie wordt isolatiemateriaal tegen de buitenmuur geplaatst. Het isolatiemateriaal wordt afgewerkt met nieuw gevelmateriaal. De woning krijgt een volledig nieuwe en afgewerkte buitenmuur. Vanwege de isolatielaag komt de nieuwe gevel vaak een paar centimeter naar buiten.

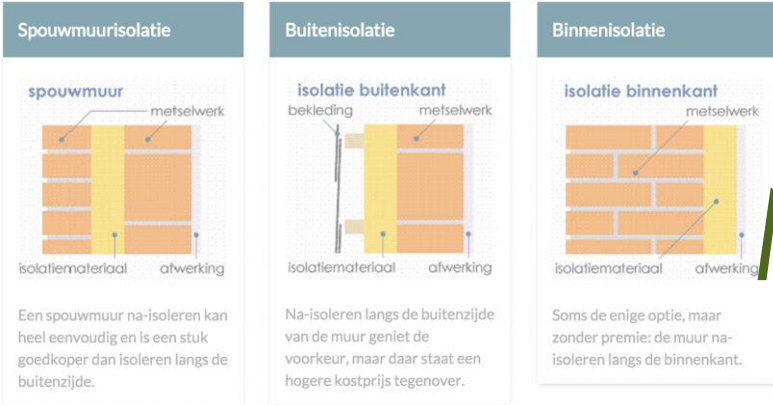
Voordelen

- + Hoogste isolatiewaarde
- + Belangrijke stap richting een energieneutraal huis
- + Nieuwe en mooie gevel en uitstraling

Nadelen

- Vaak is er een vergunning nodig
- Relatief hoge investering
- Kan lastig zijn met kozijnen en dakoverstekken

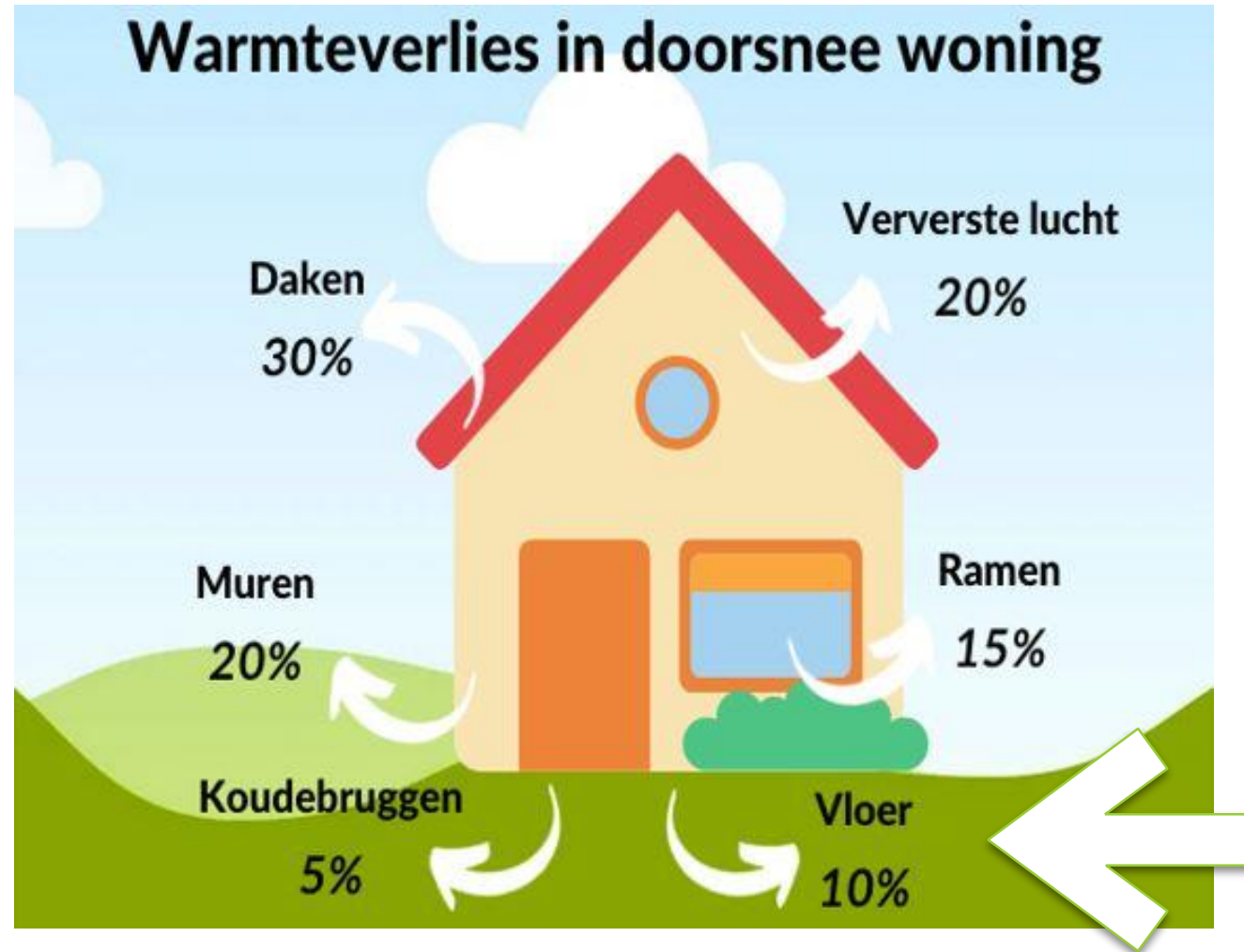

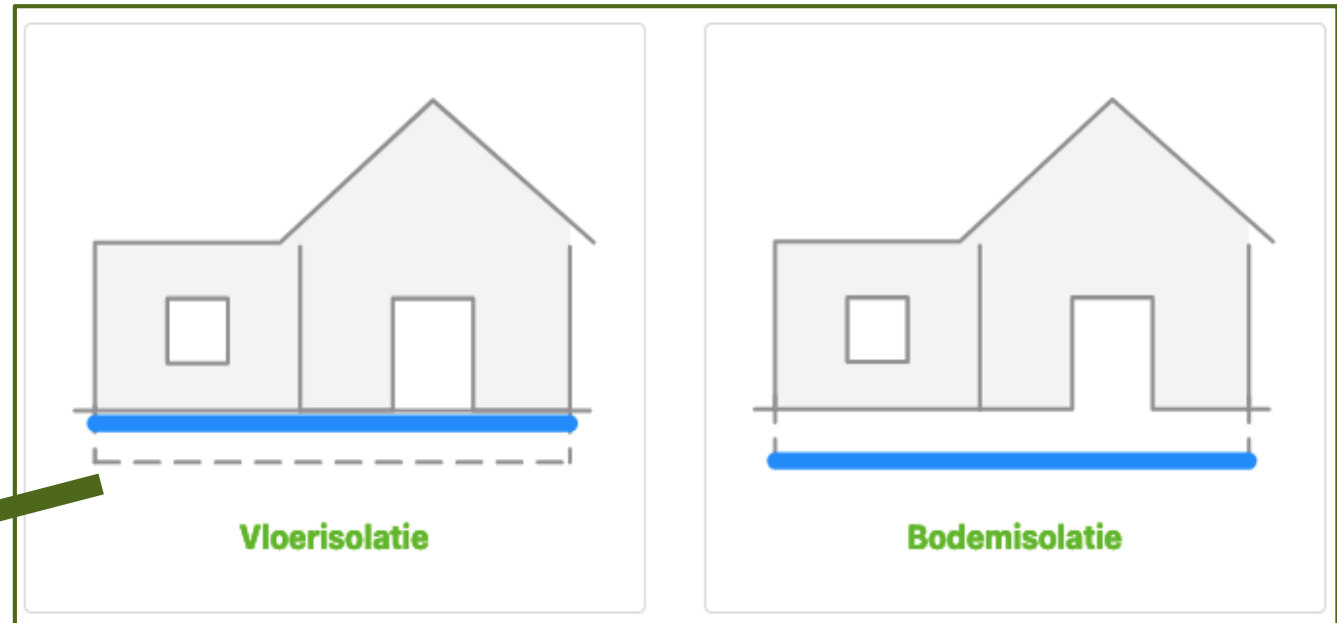
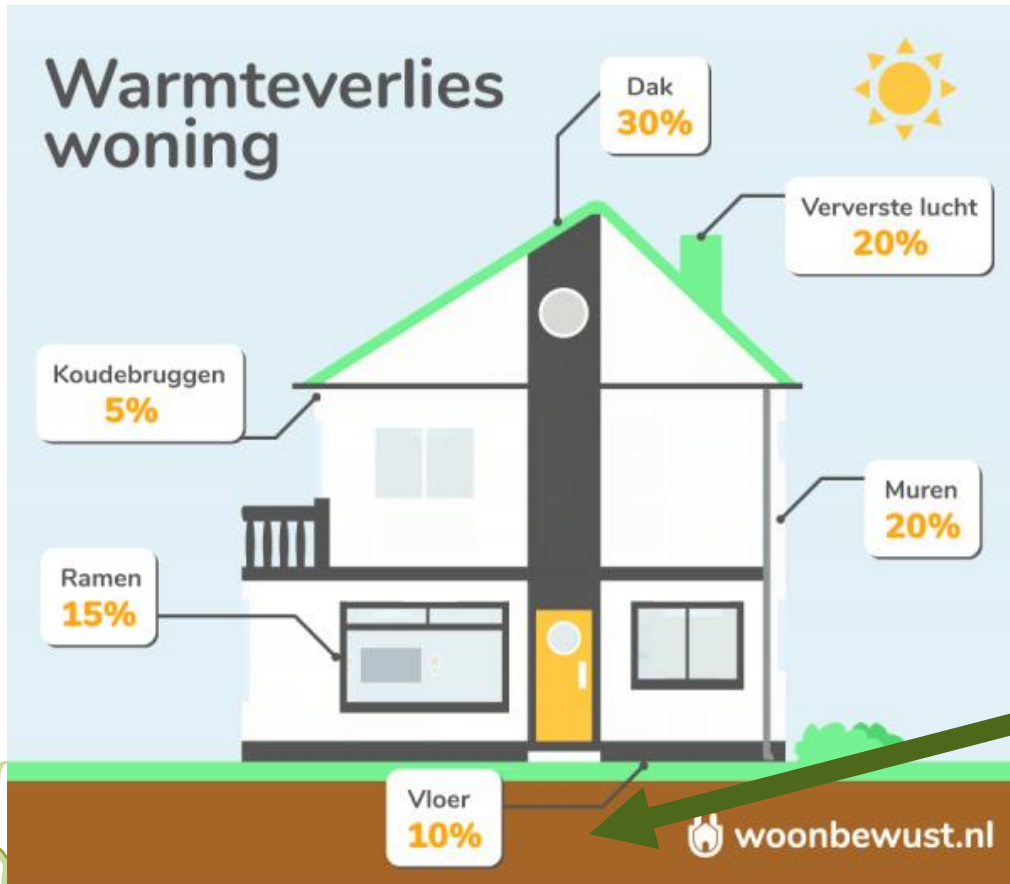
Muur isolatie: Tips

- **Subsidie Rijk:** vast bedrag /m²
- **Verdubbelaar:**
 - combinatie andere isolatie maatregel ([dak](#), [spouwmuur](#), [vloer](#) of [ramen](#))
 - met warmte-maatregel (warmtepomp, zonneboiler of aansluiting warmtenet)
- Buitengevelisolatie verandert de buitenkant: **vergunning** via [Omgevingsloket](#).
- Kijk op [Isolatiecheck](#) voor handige tips, foto's en video's
- Kies een vakkundig bedrijf voor Gevelisolatie - vraag min. 2 offertes aan

3. Vloer- en bodemisolatie

Isolatie van Vloer of Bodem

Isolatie van Vloer - varianten

- Polyurethaanschuim (PUR)
- Thermoskussens/Folie
- Isolatieplaten (piepschuim)
- Minerale / natuurlijke glas- of steenwol

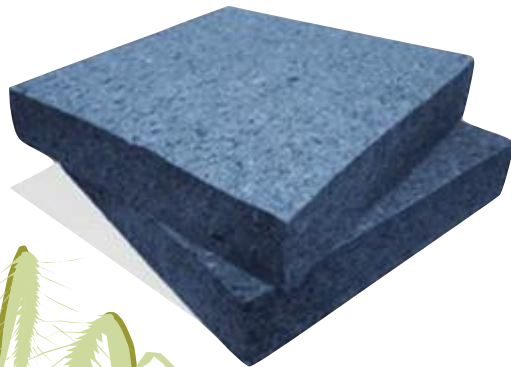
Isolatie van houten vloer - varianten

Glaswol

Steenwol

Katoen

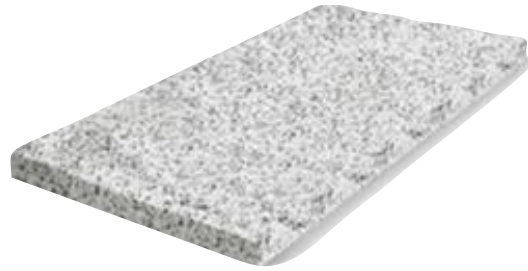

Houtvezel

Prijs: € 30 – 50 / m²

Isolatie van betonvloer - varianten

EPS

PIR

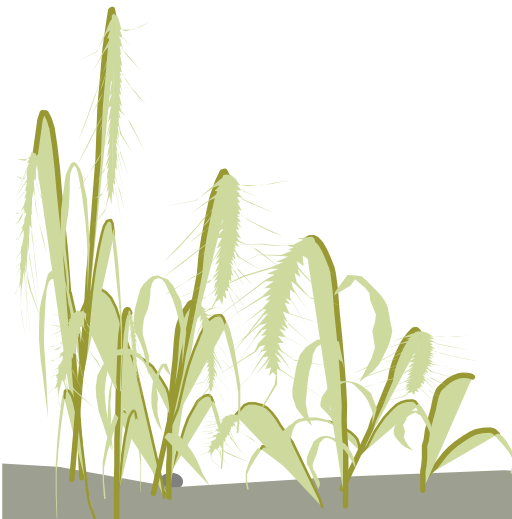
XPS

Steenwol

Folie

Isolatie van bodem - varianten

EPS parels € 20 – 30 / m²

Chips parels € 10 – 20 / m²

Schelpen € 25 – 35 / m²

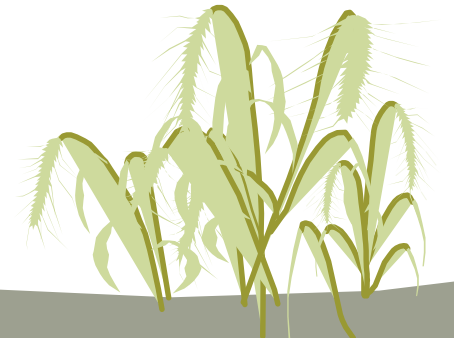

Isolatiematrassen € 10 – 20 / m²

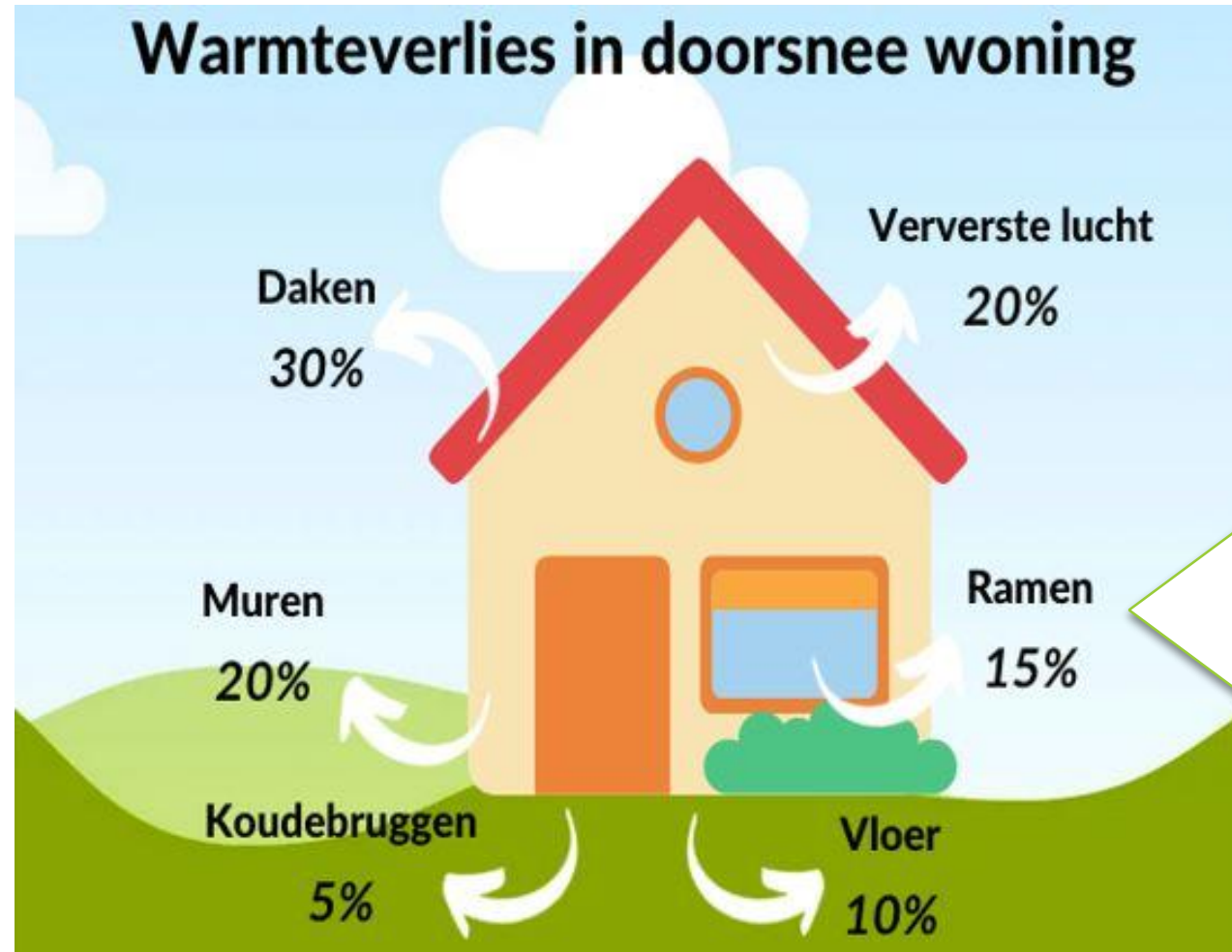
Vloerisolatie Tips

Let op: ze moeten er bij kunnen, dus:

- Kruipruimte toegankelijk via luik(en)
- Schone / lege kruipruimte
- Compartimenten bereikbaar:
- Tenminste **50 cm** hoogte voor **vloerisolatie**
- Tenminste **30 cm** hoogte voor **bodemisolatie**

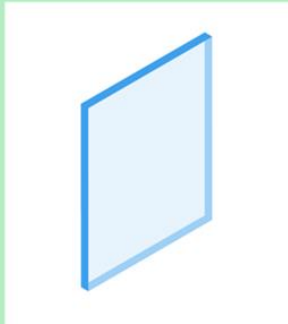

4. Isoleren van ramen

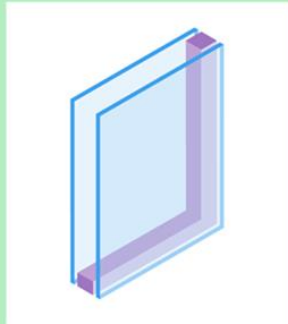
Verschillende soorten glas

ENKEL GLAS

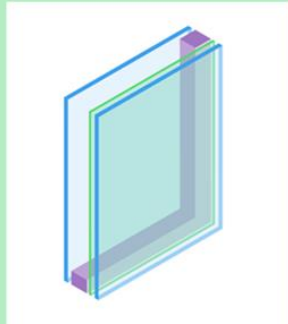
Isoleert niet ± 5 mm dik
1 glasplaat

DUBBEL GLAS

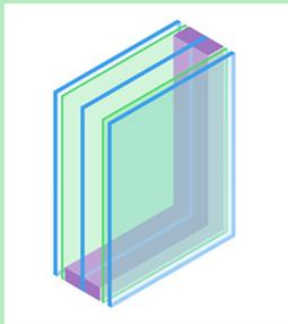
Isoleert matig ± 18 mm dik
2 glasplaten

HR++ GLAS

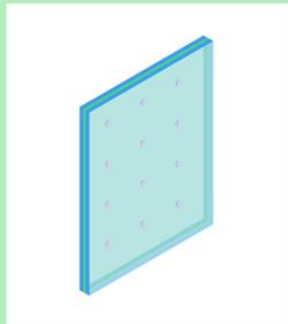
Isoleert goed ± 24 mm dik
2 glasplaten met HR-coating en
isolerend gas tussen de platen

TRIPLE GLAS

Isoleert zeer goed ± 37 mm dik
3 glasplaten met HR-coating en
isolerend gas tussen de platen

VACUÛMGLAS

Isoleert zeer goed ± 8 mm dik
2 glasplaten met HR-coating met
vacuüm en bijna onzichtbare afstands-
houdertjes (de puntjes) tussen de platen

	Dikte in mm	Prijs (incl BTW & plaatsing)	Isolatie-waarde
Enkel	5	€ 50	5,6
Dubbel	18	€ 80	2,8
HR++	24	€ 160	1,1
Triple	37	€ 180	0,7
Vacuüm	8	€ 450	0,4
Glasfolie	0,5	€ 150	3,5
Voorzetraam	5	€ 50	2,8

Routekaart isolatie van ramen

Vervanging enkel glas	Antwoord	Advies
Past triple glas?	Ja	Triple glas in bestaande kozijnen
	Nee	
Kozijnen te slecht?	Ja	Triple glas in nieuwe kozijnen
	Nee	
Kozijnen te krap?	Ja	HR++ glas in bestaande kozijnen
	Nee	
Monument/beschermd dorpsgezicht?	Ja	Vacuumglas in bestaande kozijnen
	Nee	
Glas in lood?	Ja	A Inpakken in HR++ B Voorzetramen C Glasfolie
	Nee	

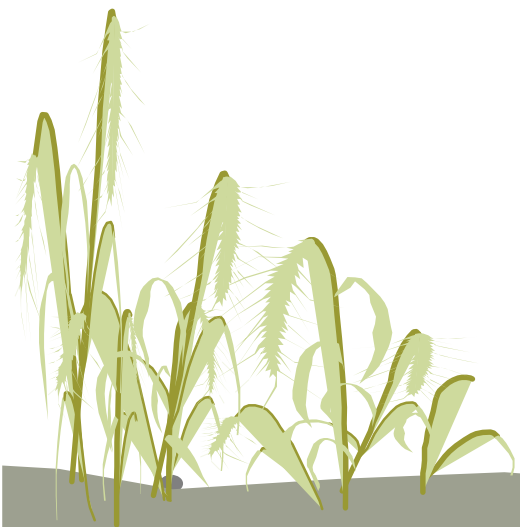
Indicatieve rekenvoorbeelden

	Vervanging enkel glas door HR++ glas in bestaande kozijnen			
Soort woning	Kosten* inclusief BTW en plaatsing	Besparing m ³ gas / jaar	Besparing per jaar**	Terugverdiëntijd (jaar**)
Tussenwoning	€ 2.060	240	€ 288	7,2
Hoekwoning	€ 2.120	260	€ 312	6,8
2 onder 1 kap	€ 2.500	290	€ 348	7,2
Vrijstaand	€ 3.000	370	€ 444	6,8

* Met maximale subsidie van Rijk en Gemeente

** Bij gasprijs van € 1,20

Subsidie & Financiering

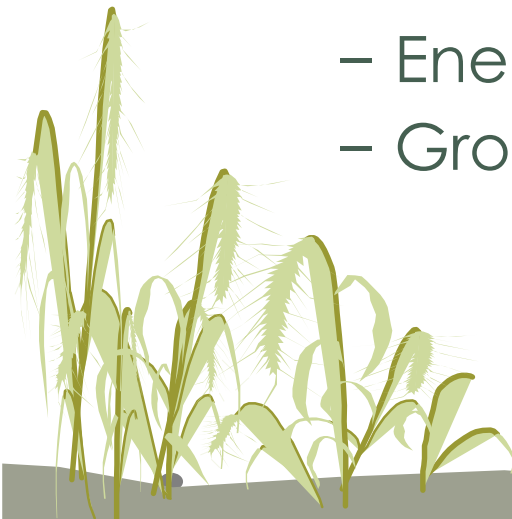

Isolatiesubsidie gemeente LV

- Dakisolatie
- Gevelisolatie
- Spouwmuurisolatie
- Vloerisolatie
- Bodemisolatie
- HR++ glas
- Energiezuinig glas voor monumenten
- Groendaken

Geen subsidie van LV voor

- Folies
- Zonnepanelen
- Warmtepompen

Isolatiesubsidie gemeente LV

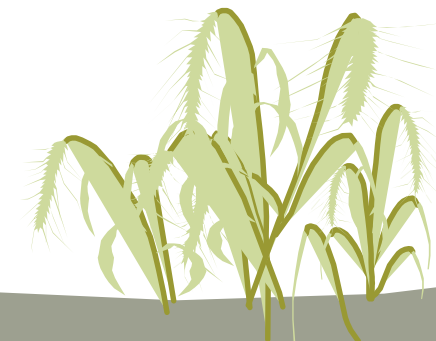
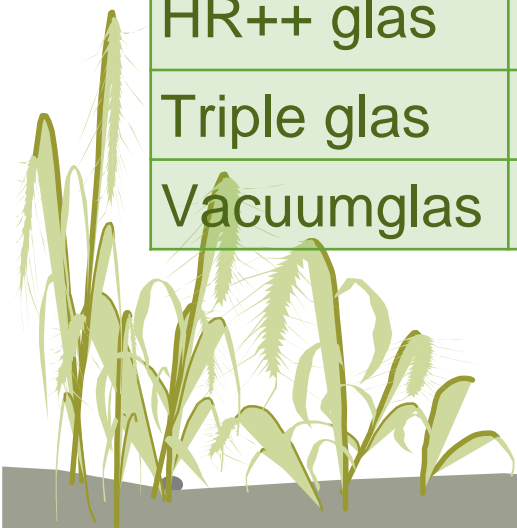
- Maximaal **20%** van de kosten (inclusief plaatsing en BTW)
- Uitvoering door erkend bedrijf
- Offerte minimaal **€ 1.000**
- Subsidie maximaal **€ 2.500** bij één maatregel en **€ 5.000** bij meer maatregelen
- Aanvragen vóór uitvoering (op basis van offerte) dus **vooraf!**
- Na (voorlopige) toekenning **20 weken** de tijd voor realisatie

Isolatiesubsidie Rijk

Type	Minimaal oppervlak	Bedrag in euro per m ²
Dak	20	15
Gevel	10	19
Vloer	20	5,5
Bodem	20	3
HR++ glas	8	23
Triple glas	8	65,5
Vacuümglas	8	65,5

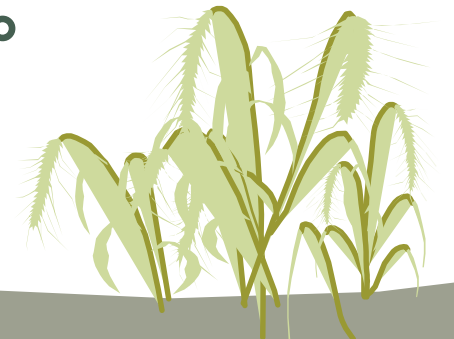
- Verdubbelaar: dubbele subsidie bij meerdere (soorten) maatregelen binnen 2 jaar (ook warmtepomp)
- Ook subsidie op **kozijnen**
- Geen subsidie bij doe-het-zelf!
- Laag BTW-tarief op werkloon
- Te **combineren** met gemeentelijke subsidie
- Aanvragen na realisatie (**dus achteraf**)
- Foto's (voor, tijdens & na) meesturen met aanvraag

Financiering:

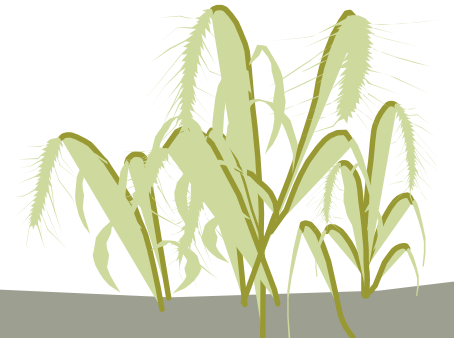
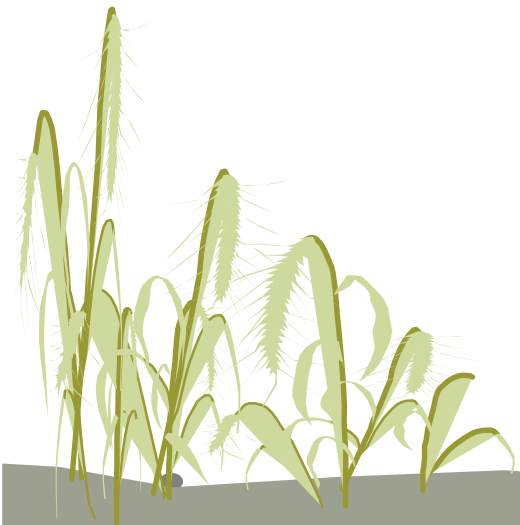
Lening bij het Warmtefonds

- **Geen** afsluit- of notariskosten
- **Geen** maximum leeftijd
- Looptijd **7, 15 of 20** jaar
- **Vast** rentetarief voor hele looptijd
- Rente **aftrekbaar** voor belasting
- Actuele rente circa **4,5 %**
- Rentekorting van **-/- 1%** in Leidschendam-Voorburg
- Huishoudinkomen onder € 60.000: **rente 0,0 %**

Tijd voor Thema Tafels!

- Handout Kleine Maatregelen
- Energie Coach: Jantien Tideman
- Warmtewandeling: Buurkracht
- Dak: BKW isolatie & Randstad Isolatie
- Muur & Vloer: HK Isolatietechniek
- Glas: Glashandel Emmery

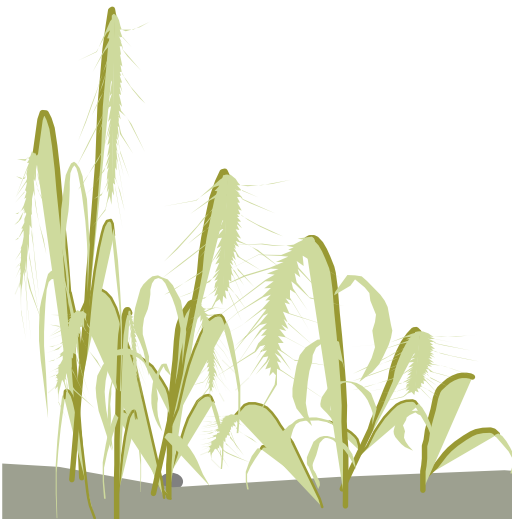
Nuttige websites

- Eigen energiegebruik analyseren: www.slimmemeterportal.nl
- Milieu centraal: www.milieucentraal.nl (Tips, Checks & Tools)
- Energie besparen: www.zelfenergiebesparen.nl
- Zelf aan de slag: www.duurzaambouwloket.nl
- Energieloket Gemeente: www.regionaalenergieloket.nl/leidschendam-voorborg
- Subsidies Rijk: www.rvo.nl/subsidies-financiering/isde/woningeigenaren
- Subsidies Gemeente: www.lv.nl/gemeentelijke-subsidie-groen-dak-en-isolatie
- Subsidies Isolatie: www.isolatie-subsidies.nl
- Financiering: www.warmtefonds.nl
- Vergunningaanvraag via www.omgevingsloket.nl
- Leveranciers: <https://regionaalenergieloket.nl/aan-de-slag/vakspecialist>
- Energietransitie Deelwijk 1-3: www.oud-voorborg1-3.buurkracht-online.nl

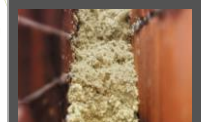

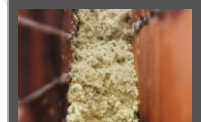
Bedankt voor uw komst

Volgende bijeenkomst: Warmtepompen
donderdag **7 december 20:00** uur
in de Voorhof van de Oude Kerk

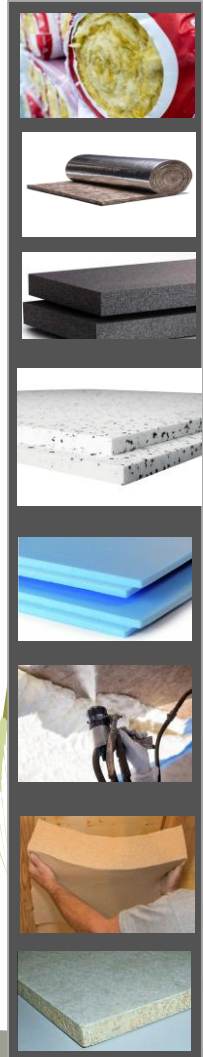

Spouwmuur: Isolatiematerialen

Materiaal	Materiaal	Voordelen	Nadelen	€/ m2
Glaswol (MW)	Silicaat van zand en gerecycled glas	licht, erg makkelijk te verwerken, onbrandbaar	Irriterend voor huid en luchtwegen. + CG	15-20
Rotswol (MW)	Gemaakt uit gesmolten steen. Merk: Rockwool.	Goed voor thermische isolatie, brandbestendig	MW + Dikke installatie kan ruimte verminderen.	17,5-23
UF schuim	Ureum en Formaldehyde	Goede isolatie, vermindert luchtlekken	Potentieel schadelijke emissies, kan inzakken	Kosten variëren, afhankelijk van leverancier
Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) korrels (~piepschuim)	Polystyreenschuim	Lichtgewicht, betaalbaar, goede isolatie	Minder geschikt voor vochtige omgevingen, lage dichtheid	10-30
Polyurethaanschuim (PUR)	Kunststof, schuim.	Hoogste r-waarde, dunne laag mogelijk. Perfecte oplossing zonder gaten. Zeer goed bestand tegen vocht	Giftig bij verbranding. Professionele installatie.	25-30
Resolschuim (PF)	Fenol formaldehyde schuim	Hoge thermische prestaties, brandwerend	Duur, kan krimp vertonen na verloop van tijd.	Kosten variëren, afhankelijk van leverancier
Inblaaswol (Rockwool)	Gerecyclede cellulosevezels	Milieuvriendelijk, past zich aan onregelmatigheden aan	Mogelijk inzakken, minder bekend	€20 - €40

Gevelisolatie: materialen

Materiaal	Materiaal	Voordelen	Nadelen	Prijs /m2	
	Glaswol (MW)	Silicaat van zand en gerecycled glas. Gesmolten en tot vezels gesponnen.	licht, erg makkelijk te verwerken, onbrandbaar	Irriterend voor huid en luchtwegen. + CG	10-30
	Rotswol (MW)	Gemaakt uit gesmolten steen. Merk: Rockwool.	Goed voor thermische isolatie.	MW + Dikke installatie kan ruimte verminderen.	10-30
	Cellenglas (CG)	Gesmolten oud glas met koolstof.	Vuur-, druk- en vocht vast. Volledig waterdampdicht.	Zwaar en moeilijk te installeren. Relatief duur.	50-100
	Geëxpandeerd polystyreenschuim (EPS) ~piepschuim	Piepschuim, polystyreen, een thermoplastisch polymeer.	Zeer laag gewicht. Duurzaam. Makkelijk te transporteren/versnijden/plaatsen.	Niet zo effectief. Gevoelig voor knaagdieren.	10-30
	Geëxtrudeerd polystyreenschuim (XPS)	Polystyreen. Witte kunststof (~ drank bekers).	Goede druksterkte, gesloten cellen. Waterdicht. Relatief goedkoop.	Niet biologisch afbreekbaar.	20-40
	Polyurethaanschuim (PUR)	Polyurethaanschuim (kunststof), schuim.	Hoogste r-waarde. Perfecte oplossing zonder gaten. Zeer goed bestand tegen vocht.	Giftig bij verbranding. Vereist professionele installatie.	20-50
	Houtvezelisolatie	Houtvezels, meestal naaldhoutsoorten, gebonden met natuurlijke bindmiddelen of harsen.	Milieuvriendelijk en natuurlijk. Goede thermische waarde. Ademend en vochtregulerend.	Relatief duur. Minder bestand tegen vocht.	20-40
	Cementgebonden houtvezelplaten	Milieuvriendelijk, duurzaam. Stevige ondergrond voor gevelbekleding.	bieden zowel isolatie als een stevige ondergrond voor gevelbekleding.	Minder thermische waarde. Duurder.	20-50